



Η ανάγλυφη παράσταση της επιγραφής IGXII.2.15

Γύρω στα 214-213 π.Χ. το Κοινό των Αιτωλών συνάπτει συμφωνία με τον Δήμο των Μυτιληναίων, η οποία εξασφάλιζε «ασυλία» στους τελευταίους από τους Αιτωλούς, που «ασκούσαν νόμιμη πειρατεία» την εποχή αυτή¹.

Μάκης Αξιώτης

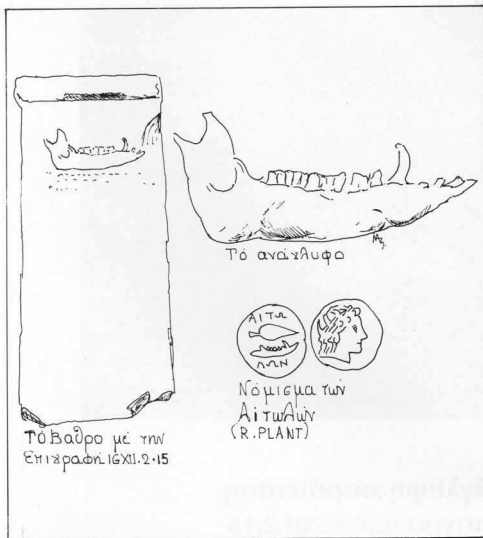
Ιατρός

Η συμφωνία αυτή «χαράχτηκε» ως επιγραφή επάνω σε μεγάλο μαρμαρίνο θάβρο, που τώρα εκτίθεται στο Μουσείο Μυτιλήνης. Το θάβρο αυτό βρέθηκε κοντά στην εκκλησία του Αγίου Συμεών της Μυτιλήνης και είχε αφιερωθεί από τους πρέσβεις των Αιτωλών, Εύνομον Θηρίαν και Μελέδαμον Αβάντειον, στο Ασκληπιείον της πόλης («τό δε ψάφισμα τούτο και τό παρ

Αιτωλών γράψαντας τοίς έξεταστοίς είσταλαν θέμεναι εις τό ιρόν τῷ Ἄσκληπιῶ») ². Η θέση του ιερού εικάζεται σ' αυτή την περιοχή και από άλλο επιγραφικό υλικό.

Ο Ι. Κοντής¹ και η επεξήγηση του Μουσείου αναφέρουν ότι η συμφωνία αφορούσε και τα «πλοία», ενώ κάτι τέτοιο δεν αναγράφεται στην επιγραφή². Φαίνεται όμως πως η παρερμηνεία αυτή άρχισε από την ανάγλυφη παράσταση την οποία φέρει η επιγραφή επάνω ακριβώς από τον πρώτο της στίχο.

Ο Patton, όταν τη δημοσίευσε στο IGXII.2 με τον αριθμό 15, έγραφε επί λέξει: «Supra inscriptionem est anaglyphum navis satis informe». Δηλαδή, απέδιδε το ανάγλυφο σε «πλοίο». Η επιγραφή φυλασσότανε μαζί με άλλες, στα τέλη του 19ου αι-



ώνα, στο Γυμνάσιο της πόλης και είχε απογραφεί από τον Γρηγόριο Βερναρδάκη αναφέροντας: Fränkel Arch. Zeittg 1885, σελ. 141 - Lolling Athen. Mitth. XI, σελ. 263, και Hiller 1939, 69, στ. 48. Ήταν λοιπόν από τότε γνωστή. Μετά από χρόνια, στη φετινή έκθεση του Μουσείου, είδε το φως της ημέρας. Όμως η προσεκτική παρατήρηση της ανάγλυφης παράστασης μας απομακρύνει από την αρχική γνώμη της απεικόνισης «πλοίου». Έτσι, με τη βοήθεια της συγκριτικής Ανατομικής, διαπιστώθηκε ότι πρόκειται για κάτω γνάθο ζώου. Και συγκεκριμένα κάπρου (κυρτή η επιφάνεια του σώματος, εμφανέστατος ο εμμεγέθης κνόνδοντας). Μετά από αυτό έγινε προσπάθεια να «αποκρυπτογραφηθεί»

η παράσταση. Αρχικά οδηγός υπήρξε η Μυθολογία των Αιτωλών. Η Καλυδών, χτισμένη στις όχθες του Ευήνου, ήταν μια από τις πέντε σημαντικότερες πόλεις της Αιτωλίας. Είναι πασίγνωστος ο μύθος του Καλυδώνιου Κάπρου³, ο οποίος, σταλμένος από τη θεά Άρτεμη (επειδή δεν της αφιέρωσαν «τις απαρχές των ετησίων καρπών»), κατέστρεφε την ύπαιθρο και σκότωνε ανθρώπους και ζώα. Τελικά ο βασιλιάς Οινεύς με τη βοήθεια των γνωστών «ηρώων» τον εξόντωσε (η Αταλάντη με τη βοήθεια του Μελέαγρου). Το κυνήγι του Καλυδώνιου Κάπρου ήταν πασίγνωστο και αρεστό θέμα στην Αρχαϊκή και Κλασική τέχνη (σε αγγεία, στο αέτωμα του ναού της Αθηνάς Αλέας στην Τεγέα,

στον θρόνο του Απόλλωνος στις Αμφύλκες, σε ρωμαϊκές σαρκοφάγους).

Όμως η κάτω γνάθος του κάπρου απεικονίζεται και σε νομίσματα των Αιτωλών. Ένα από αυτά, ασημένιο του 179-168 π.Χ., στη μια του όψη φέρει το κεφάλι του Απόλλωνα ενώ στην άλλη τη λόγχη δόρατος, την κάτω γνάθο κάπρου και τη λέξη: ΑΙΤΩΛΩΝ⁴. Ήταν λοιπόν αυτό το ανάγλυφο της επιγραφής κάτι σαν «έμβλημα» του Κοινού, κάτι σαν η «σφραγίδα» που σκόλιζε ο επιγραφοποιός στο μάρμαρο. Ένα κομμάτι από τον «Μύθο» της περιοχής, που ίσως συμβόλιζε την «κραταιά δύναμη» των πόλεων αυτών, οι οποίες, πριν από αμνημόνευτους χρόνους χαμένους στο θρύλο, κατάφεραν να εξοντώσουν έναν «θεοσταλτο» κίνδυνο. Νομίσματα με την απεικόνιση της κάτω γνάθου έκοψαν και οι γείτονες της Λοκρίδος, Θρονιαίοι και Αμφισαίοι, όπως και οι Συβρίται της Κρήτης⁵.

Βιβλιογραφία

1. I. Δ. Κοντή: Λέσθος και η Μικρασιατική της περιοχή, σ. 196.
2. Patton: Inscriptiones Graecae: XII.2, σ. 11.
3. Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα, 1991: λήμμα Καλυδώνιος Κάπρος.
4. Richard Plant: Greek coin types and their identification, London 1979, αρ. νομ. 2554.
5. Όπως στην υποσημ. 4: νομ. 2555, 2556 και 2557.

The Relief Representation of an Inscription

M. Axiotis

In the Archaeological Museum of Mytilene an inscription of «immunity» of the third century BC is exhibited. The immunity was granted by the Common of the Aetolians to the Municipality of Mytilene. Patton's interpretation of the relief decorating the inscription as depicting a ship was until recently generally accepted. However, a more careful examination of the relief has lead us to conclusion that what is represented here is the lower jaw of a wild boar, and more precisely the jaw of the Calydonian boar, which is also depicted on Aetolian coins.